

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ
& ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ 16^η ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ
Γ' ΤΜΗΜΑ

Αθήνα, 11 Ιουνίου 2010

ΠΟΛ: 1087

Ταχ. Δ/ση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ. Κωδ. : 101 84 Αθήνα
Πληροφορίες :
Τηλέφωνο : 210 3614303, 210 3613274
FAX : 210 3635077

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

Θέμα: Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007) και του ν. 3808/2009, που αφορούν στη διαδικασία συνδιαλλαγής

Σε συνέχεια της από 30-4-2010 εγκυκλίου της Υπηρεσίας μας - ΠΟΛ 1050, με θέμα την παροχή οδηγιών για την είσπραξη χρεών πτωχών οφειλετών, η παρούσα εγκύκλιος παρέχει οδηγίες για την αντιμετώπιση θεμάτων που ανακύπτουν **κατά το στάδιο της συνδιαλλαγής**, της νέας δηλαδή διαδικασίας που θεσπίζεται από τον Πτωχευτικό Κώδικα (άρθρα 99-106 ν. 3588/2007) με σκοπό την **πρόληψη της πτώχευσης** οφειλετών που βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία.

Για την αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών, όταν το πρόσωπο που έχει υπαχθεί σε διαδικασία συνδιαλλαγής είναι οφειλέτης του Δημοσίου, θεσπίστηκαν οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 6 στοιχ. (α) του ν. 3808/10-12-2009 (ΦΕΚ 227 Α'/10-12-2009), που έχουν κοινοποιηθεί με την εγκύκλιο υπ' αριθ. 11668/Β0012/22-12-2009 – ΠΟΛ 1156. Με τις διατάξεις αυτές ρυθμίζονται:

- αφενός μεν η συμμετοχή του Δημοσίου στη διαδικασία συνδιαλλαγής (τη δυνατότητα αυτή προβλέπει το άρθρο 102 ν. 3588/2007), δηλαδή ο τρόπος (αρμόδια όργανα-διαδικασία), με τον οποίο το Δημόσιο εξετάζει και λαμβάνει απόφαση επί αιτήσεων - προτάσεων για σύναψη συμφωνίας συνδιαλλαγής με οφειλέτες του (άρθρο 4 παρ. 6 στοιχείο α, εδάφιο πρώτο, του ν. 3808/2009),
- αφετέρου δε η ρύθμιση, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 62Α του Κ.Ε.Δ.Ε., χρεών οφειλετών του Δημοσίου που έχουν συνάψει συμφωνία συνδιαλλαγής με

τρίτους πιστωτές τους -πλην του Δημοσίου- (άρθρο 4 παρ. 6 στοιχείο α, εδάφιο δεύτερο, του ν. 3808/2009).

Σκοπός των ανωτέρω διατάξεων του ν. 3808/2009 είναι να ενεργοποιηθεί η δυνατότητα του Δημοσίου να συμβιβάζεται με οφειλέτες του ή να ρυθμίζει χρέη οφειλετών του, που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο πτώχευσης αλλά έχουν πραγματικές δυνατότητες επιβίωσης και ανάκαμψης, με γνώμονα την τήρηση της αρχής της νομιμότητας, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, την ισότιμη αντιμετώπιση των φορολογουμένων και την περιφρούρηση της θέσης του Δημοσίου ως πιστωτή.

Σκοπός της παρούσας εγκυκλίου είναι να εξοικειωθούν οι αρμόδιες Δ.Ο.Υ. (αλλά και οι άλλες τυχόν εμπλεκόμενες κατά περίπτωση Υπηρεσίες, όπως τα αρμόδια Ελεγκτικά Κέντρα) με τις διαδικασίες που προβλέπουν οι νέες διατάξεις, να παρασχεθούν οδηγίες ώστε η Φορολογική Διοίκηση να χειρίζεται με αποτελεσματικότητα και ταχύτητα τα υποβαλλόμενα αιτήματα συνδιαλλαγής με το Δημόσιο αλλά και να δοθούν συνοπτικά οι απαραίτητες πληροφορίες για το θεσμό της συνδιαλλαγής και τις κατά νόμο συνέπειές του, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, ανεξάρτητα από την εμπλοκή του Δημοσίου με τον ένα ή τον άλλο τρόπο που προβλέπουν οι νέες διατάξεις.

**Α' Μέρος: Η ρύθμιση της συνδιαλλαγής στον Πτωχευτικό Κώδικα (ν. 3588/2007) –
Οδηγίες προς τις Δ.Ο.Υ. σε περίπτωση υπαγωγής οφειλετών του Δημοσίου σε
διαδικασία συνδιαλλαγής**

1. Η ρύθμιση της συνδιαλλαγής στον Πτωχευτικό Κώδικα (ν. 3588/2007)

α) Σκοπός

Η συνδιαλλαγή αποτελεί νέο θεσμό με σκοπό την πρόληψη της πτώχευσης. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός της διαδικασίας είναι να δοθεί στον οφειλέτη που τελεί σε οικονομική αδυναμία η δυνατότητα ικανοποίησης των πιστωτών του και διάσωσης της επιχείρησής του μέσω συμφωνίας με τους πιστωτές του που εκπροσωπούν

τουλάχιστον την πλειοψηφία (δηλαδή πλέον του 50 %) των απαιτήσεων κατ' αυτού.

Η συμφωνία επιτυγχάνεται **με τη μεσολάβηση προσώπου**, που ορίζεται ειδικά από το Δικαστήριο για το σκοπό αυτό (**μεσολαβητή**), το οποίο στα πλαίσια του έργου του προτείνει λύσεις για την άρση των οικονομικών δυσκολιών του οφειλέτη, τη συνέχιση της δραστηριότητάς του, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας στην επιχείρησή του και τη διάσωση αυτής, ώστε να αποτραπεί η περιέλευση του οφειλέτη σε κατάσταση παύσης πληρωμών. Ο νόμος (άρθρο 101 ΠτΚ) αναφέρει ενδεικτικά όρους που μπορεί να περιληφθούν σε μια συμφωνία συνδιαλλαγής (μεταξύ άλλων, η μείωση των απαιτήσεων των πιστωτών ή η παράταση του ληξιπροθέσμου αυτών).

β) Διαδικασία – στάδια

- i) **Άνοιγμα διαδικασίας – περιεχόμενο δικαστικής απόφασης:** Το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής διατάσσεται με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου (δηλαδή του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του), η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του οφειλέτη. Με την ίδια απόφαση **διορίζεται μεσολαβητής και ορίζεται προθεσμία για την περάτωση του έργου του, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τους δύο μήνες** (άρθρο 100 παρ. 1 ΠτΚ). Μετά από αίτηση του μεσολαβητή, **η αρχική προθεσμία μπορεί να παραταθεί για έναν ακόμα μήνα. Αφετηρία** για τον υπολογισμό της χορηγούμενης από το δικαστήριο προθεσμίας και στις δύο περιπτώσεις είναι – κατά την επικρατέστερη άποψη- **η ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων (Δ.Δ.Δ.) του Ταμείου Νομικών**, εκτός βέβαια αν στο διατακτικό της απόφασης ορίζεται διαφορετικά (π.χ. ότι η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση της απόφασης στο μεσολαβητή). Επισημαίνεται ότι με την ίδια απόφαση **το δικαστήριο μπορεί να λαμβάνει και προληπτικά μέτρα** (κάτι που παρατηρείται συχνά στην πράξη), για να αποτραπεί η δυσμενής μεταβολή της περιουσιακής κατάστασης του οφειλέτη (βλ. άρθρο 100 παρ. 1 εδ. γ ΠτΚ), όσο εκκρεμεί η διαδικασία συνδιαλλαγής. Τέτοια μέτρα είναι συνήθως η **αναστολή ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης** σε βάρος του οφειλέτη ή και (γενικότερα) η **αναστολή ατομικών διώξεων**. Τα μέτρα ισχύουν μέχρι την περάτωση της διαδικασίας, είτε με επικύρωση συμφωνίας συνδιαλλαγής είτε με άλλο τρόπο.

ii) **Σύναψη συμφωνίας – Επικύρωση αυτής – Πέρασ διαδικασίας:** Εφόσον επιτευχθεί συμφωνία συνδιαλλαγής, αυτή πρέπει να επικυρωθεί με ειδική απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου, που εκδίδεται, εφόσον συντρέχουν οι όροι του άρθρου 103 ΠτΚ. Από την επικύρωση της συμφωνίας, η τελευταία αφενός μεν καθίσταται δεσμευτική για τους συμβαλλόμενους (και μόνο γι' αυτούς), αφετέρου δε επιφέρει ορισμένες συνέπειες και για τους μη συμβληθέντες πιστωτές (άρθρο 104 ΠτΚ, βλ. κατωτέρω υπό στοιχείο iv). Με την επικύρωση, επέρχεται και η περάτωση της διαδικασίας. Περάτωση της διαδικασίας επέρχεται επίσης σε περίπτωση άπρακτης (δηλαδή χωρίς να λάβει χώρα υπογραφή συμφωνίας) παρέλευσης της προθεσμίας που έχει χορηγηθεί από το δικαστήριο (οπότε η διαδικασία περατώνεται αυτοδικαίως) καθώς και με απόφαση του δικαστηρίου, μετά από ενημέρωση εκ μέρους του μεσολαβητή ότι δεν κατόρθωσε να επιτύχει συμφωνία (άρθρα 100 παρ. 2 και 101 παρ. 3 ΠτΚ).

iii) **Λύση συμφωνίας συνδιαλλαγής:** Η συμφωνία συνδιαλλαγής λύνεται (και, επομένως, παύει να παράγει αποτελέσματα)

- αυτοδικαίως, όταν παρέλθει η καθορισμένη διάρκεια ισχύος της (άρθρο 105 παρ. 2 ΠτΚ),
- αυτοδικαίως, σε περίπτωση κήρυξης του οφειλέτη σε πτώχευση ή υπαγωγής του σε οποιαδήποτε διαδικασία αναδιοργάνωσης ή εκκαθάρισης της περιουσίας του (άρθρο 105 παρ. 3 ΠτΚ),
- με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου, μετά από αίτηση συμβληθέντα πιστωτή σε περίπτωση παράβασης των όρων της συμφωνίας (άρθρο 105 παρ. 1 ΠτΚ),
- με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου, μετά από αίτηση μη συμβληθέντα πιστωτή, με τους όρους του άρθρου 105 παρ. 1 ΠτΚ.

γ) Δυνατότητα συμμετοχής του Δημοσίου στη συμφωνία ως πιστωτή

Ο Πτωχευτικός Κώδικας (άρθρο 102) παρέχει και στο Δημόσιο τη δυνατότητα να συμμετέχει με την ιδιότητα του πιστωτή σε συμφωνίες συνδιαλλαγής με οφειλέτες του. Τα όργανα, που είναι αρμόδια για την εξέταση σχετικών προτάσεων και τη λήψη απόφασης σχετικά με τη συμμετοχή ή μη του Δημοσίου και τους όρους συμμετοχής ορίζονται στην ειδική διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του ν. 3808/2009 (στοιχείο

α, πρώτο εδάφιο). Η σχετική διαδικασία περιγράφεται αναλυτικά στο Β΄ Μέρος της παρούσας εγκυκλίου.

δ) Συνέπειες επικύρωσης συμφωνίας συνδιαλλαγής για το Δημόσιο, όταν αυτό δεν συμβάλλεται στη συμφωνία

Σε περίπτωση που επικυρωθεί συμφωνία συνδιαλλαγής μεταξύ οφειλέτη του Δημοσίου και τρίτων πιστωτών του, χωρίς τη συμμετοχή του Δημοσίου (όπως στην περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί στο Δημόσιο πρόταση για συνδιαλλαγή ή το τελευταίο την έχει απορρίψει), η απόφαση επικύρωσης έχει για το Δημόσιο τις ακόλουθες συνέπειες (άρθρο 104 ΠτΚ):

- **μη δέσμευση** από τους όρους της συμφωνίας και **διατήρηση των απαιτήσεων** του στο ακέραιο,
- **αναστολή, κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας** (που κατά νόμο δεν μπορεί να υπερβαίνει τη διετία), των **μέτρων ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης, δηλαδή των αναγκαστικών κατά Κ.Ε.Δ.Ε. μέτρων είσπραξης, τόσο κατά του οφειλέτη όσο και τυχόν εγγυητών ή συνοφειλητών εις ολόκληρον**, για την ικανοποίηση απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από τη σύναψη της συμφωνίας συνδιαλλαγής,
- **αναστολή λήψης ασφαλιστικών μέτρων κατά το ίδιο χρονικό διάστημα** (με τις εξαιρέσεις που προβλέπει η σχετική διάταξη),
- **αναστολή λήψης μέτρων συλλογικής εκτέλεσης**, συμπεριλαμβανομένης και της αίτησης για κήρυξη σε πτώχευση, η οποία όμως **ισχύει μόνο για χρονικό διάστημα έξι μηνών από την επικύρωση, μετά το οποίο μπορεί να υποβληθεί αίτηση για κήρυξη σε πτώχευση του οφειλέτη**, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τυχόν κήρυξη σε πτώχευση επιφέρει τη λύση της συμφωνίας συνδιαλλαγής (βλ. ανωτέρω υπό στοιχείο β iii).

Αναστολή παραγραφής

Τονίζεται ότι, όπως προκύπτει από την ειδική διάταξη του άρθρου 87 παρ. 2 εδάφιο β΄ του ν. 2362/1995 (Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού), **καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας συνδιαλλαγής αναστέλλεται η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου κατά του οφειλέτη (και των τυχόν εγγυητών ή συνυπόχρεων εις ολόκληρον προσώπων)**, λόγω της

αναστολής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά των προσώπων αυτών, που προβλέπει το άρθρο 104 ΠτΚ, κατά τα προαναφερόμενα.

Ρύθμιση χρεών προς το Δημόσιο

Τέλος, με την επικύρωση συμφωνίας συνδιαλλαγής μεταξύ οφειλέτη του Δημοσίου και τρίτων πιστωτών, **ενεργοποιείται η ειδική ευνοϊκή για τον οφειλέτη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 3808/2009** (στοιχείο α, δεύτερο εδάφιο), κατά την οποία ο οφειλέτης μπορεί να αιτηθεί τη ρύθμιση των βεβαιωμένων οφειλών του, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 62 Α του Κ.Ε.Δ.Ε. (βλ. κατωτέρω στο Γ' Μέρος της παρούσας εγκυκλίου).

ε) Συνέπειες επικύρωσης συμφωνίας συνδιαλλαγής για το Δημόσιο, όταν αυτό συμβάλλεται στη συμφωνία

Σε περίπτωση που το Δημόσιο συμβληθεί ως πιστωτής σε συμφωνία συνδιαλλαγής με οφειλέτη του και η συμφωνία επικυρωθεί, το Δημόσιο (όπως και οι υπόλοιποι συμβληθέντες) **δεσμεύεται από τους όρους της συμφωνίας** (π.χ. τη μείωση των απαιτήσεών του ή την παράταση του ληξιπροθέσμου αυτών, που έχει τυχόν συμφωνηθεί κλπ).

Οι αναστολές που προβλέπονται στο άρθρο 104 ΠτΚ (αναστολή μέτρων ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης, λήψης ασφαλιστικών μέτρων και προθεσμιών παραγραφής κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, λήψης μέτρων συλλογικής εκτέλεσης για ένα εξάμηνο από την επικύρωση βλ. ανωτέρω υπό στοιχείο δ) **ισχύουν και στην περίπτωση αυτή.**

2. Ενέργειες Δ.Ο.Υ.

α) σε περίπτωση υπαγωγής οφειλέτη σε διαδικασία συνδιαλλαγής (ανεξάρτητα από την υποβολή ή μη αιτήματος για συμμετοχή του Δημοσίου σ' αυτήν)

Αμέσως μόλις περιέλθει σε γνώση της Δ.Ο.Υ., με οποιοδήποτε τρόπο, δικαστική απόφαση για άνοιγμα συνδιαλλαγής υπέρ οφειλέτη της (ή για κατάθεση σχετικής αίτησης στο δικαστήριο), η Δ.Ο.Υ. οφείλει να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- i. **να ενημερώσει χωρίς καθυστέρηση το αρμόδιο Τμήμα Ελέγχου ή Ελεγκτικό Κέντρο**, προκειμένου το τελευταίο **να επισπεύσει τη διενέργεια ελέγχων** στην επιχείρηση του οφειλέτη **και τη βεβαίωση τυχόν οφειλών** που θα προκύψουν από αυτούς,
- ii. **να λάβει άμεσα όλα τα κατάλληλα διασφαλιστικά ή/και αναγκαστικά μέτρα για την είσπραξη των βεβαιωμένων στη Δ.Ο.Υ. απαιτήσεων σε βάρος του οφειλέτη (όπως και εκείνων που τυχόν προκύψουν από νέους ελέγχους), υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι η λήψη των μέτρων αυτών δεν έχει ανασταλεί** με τη δικαστική απόφαση περί ανοίγματος συνδιαλλαγής (προληπτικά μέτρα) ή και (πριν από τη δικαστική απόφαση) με προσωρινή διαταγή (που δίνεται με την κατάθεση της αίτησης στο Δικαστήριο). Τονίζεται ότι **σε περίπτωση που δεν έχουν διαταχθεί ρητά από το Δικαστήριο προληπτικά μέτρα με το ανωτέρω περιεχόμενο, δεν υφίσταται κανένα κώλυμα από το νόμο ως προς τη λήψη διασφαλιστικών ή/και αναγκαστικών μέτρων είσπραξης κατά το διάστημα μέχρι την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής**. Αντιθέτως, όταν δεν υπάρχει σχετική δικαστική απαγόρευση, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να λαμβάνονται κατά προτεραιότητα σε βάρος των υπό συνδιαλλαγή οφειλετών (υπό τον όρο πάντα τήρησης της αρχής της αναλογικότητας), δεδομένου του αυξημένου κινδύνου πτώχευσης αυτών, σε περίπτωση αποτυχίας της συνδιαλλαγής. Επισημαίνεται επίσης ότι **η ύπαρξη τυχόν προληπτικών μέτρων ή προσωρινής διαταγής δεν εμποδίζει τη λήψη μέτρων κατά τυχόν συνυπόχρεων προσώπων**, εκτός αν υπάρχει σχετική ρητή απαγόρευση.

- iii. Σε κάθε περίπτωση, υπενθυμίζεται ότι η υπαγωγή σε διαδικασία συνδιαλλαγής δεν ασκεί καμία επίδραση στην εφαρμογή των διατάξεων που ρυθμίζουν τη χορήγηση Αποδεικτικού Φορολογικής Ενημερότητας (Α.Φ.Ε.). Επομένως, μόνη η δικαστική υπαγωγή του οφειλέτη σε διαδικασία συνδιαλλαγής δεν τον καθιστά ενήμερο, εκτός βέβαια αν συμβληθεί με το Δημόσιο και τηρήσει τους όρους της συμφωνίας.

Όσον αφορά στους τρόπους με τους οποίους η Δ.Ο.Υ. μπορεί να λάβει γνώση του ανοίγματος διαδικασίας συνδιαλλαγής, υπενθυμίζεται και πάλι ότι η **σχετική απόφαση δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ.** Επίσης –σε περίπτωση υποβολής στη Δ.Ο.Υ. αιτήματος για συμμετοχή του Δημοσίου σε συμφωνία συνδιαλλαγής- η εν λόγω δικαστική απόφαση προσκομίζεται από το μεσολαβητή στη Δ.Ο.Υ. ως απαραίτητο δικαιολογητικό (βλ. κατωτέρω στο Β΄ Μέρος της παρούσας εγκυκλίου).

Πριν από την έκδοση της δικαστικής απόφασης, η **Δ.Ο.Υ. μπορεί να λάβει γνώση ότι έχει κατατεθεί σχετική αίτηση στο Δικαστήριο μέσω τυχόν προσωρινής διαταγής, η οποία επίσης δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ.**

β) σε περίπτωση σύναψης και επικύρωσης συμφωνίας συνδιαλλαγής μεταξύ του οφειλέτη και τρίτων πιστωτών αυτού (χωρίς τη συμμετοχή του Δημοσίου)

Αμέσως μόλις περιέλθει σε γνώση της Δ.Ο.Υ., με οποιοδήποτε τρόπο, ότι έχει συναφθεί συμφωνία συνδιαλλαγής μεταξύ του οφειλέτη και τρίτων πιστωτών αυτού (πλην του Δημοσίου) και επίκειται επικύρωση αυτής ή ότι έχει επικυρωθεί συμφωνία συνδιαλλαγής, η Δ.Ο.Υ. πρέπει:

- i. **να ενημερώσει τάχιστα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους**, ώστε να καταστεί εφικτή η άσκηση τυχόν παρέμβασης του Δημοσίου στη δίκη της επικύρωσης (103 παρ. 3 ΠτΚ) ή –σε περίπτωση που έχει εκδοθεί επικυρωτική απόφαση- η άσκηση τυχόν τριτανακοπής εκ μέρους του Δημοσίου κατά της επικυρωτικής απόφασης (103 παρ. 4 ΠτΚ), όταν θίγονται τα συμφέροντά του ως πιστωτή από τη συμφωνία. Τονίζεται ότι **οι προθεσμίες** που προβλέπει ο Πτωχευτικός Κώδικας τόσο για τη δίκη της επικύρωσης και την άσκηση τυχόν παρέμβασης (εντός δέκα ημερών από την υπογραφή της συμφωνίας) όσο και για την άσκηση τριτανακοπής κατά της

επικυρωτικής απόφασης (εντός δέκα ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης στο Δ.Δ.Δ.) είναι εξαιρετικά σύντομες, γι' αυτό είναι απαραίτητη η άμεση ενημέρωση του Ν.Σ.Κ.

- ii. να ενημερώσει τον οφειλέτη για τη δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών του σε διευρυμένο αριθμό δόσεων κατ' εφαρμογή της νέας διάταξης του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 3808/2009 (βλ. Γ' Μέρος της παρούσας εγκυκλίου),

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι το Δημόσιο, όπως και κάθε πιστωτής, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την κήρυξη του οφειλέτη του σε πτώχευση μετά την πάροδο εξαμήνου από την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής, εφόσον το κρίνει απαραίτητο για τη διασφάλιση των συμφερόντων του. Με την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση λύνεται αυτοδικαίως, όπως προαναφέρθηκε, η συμφωνία συνδιαλλαγής. Για τις προϋποθέσεις της αίτησης αυτής βλ. την από 30-4-2010 εγκύκλιο της Υπηρεσίας μας - ΠΟΛ 1050 με θέμα: «Οδηγίες για την είσπραξη χρεών πτωχών οφειλετών».

Β' Μέρος : Συμμετοχή του Δημοσίου σε συμφωνίες συνδιαλλαγής με οφειλέτες του- Εξέταση σχετικών προτάσεων-αιτήσεων

1. Διαδικασία

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση προτάσεων-αιτήσεων συνδιαλλαγής με το Δημόσιο είναι ο **Υπουργός Οικονομικών**, ο οποίος αποφασίζει μετά από γνώμοδότηση του **Νομικού Συμβουλίου του Κράτους**, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της **Διεύθυνσης Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών**. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής:

- α) Υποβολή αίτησης-πρότασης του διορισμένου από το Δικαστήριο μεσολαβητή στη Δ.Ο.Υ., όπου είναι βεβαιωμένα τα χρέη του οφειλέτη (με συνυποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών)

- β) Συγκέντρωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών από τη Δ.Ο.Υ., καταγραφή του ιστορικού του οφειλέτη και διατύπωση άποψης σχετικά με την πρόταση του μεσολαβητή
- γ) Διαβίβαση της υπόθεσης (με πλήρη φάκελο) στη Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16) του Υπουργείου Οικονομικών
- δ) Επεξεργασία της πρότασης και διατύπωση σχετικής εισήγησης από τη Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16)
- ε) Διαβίβαση του φακέλου στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
- στ) Επεξεργασία της πρότασης από το αρμόδιο Τμήμα του Ν.Σ.Κ. και έκδοση σχετικού πρακτικού συνεδρίασης
- ζ) Αποδοχή του πρακτικού συνεδρίασης από τον Υπουργό Οικονομικών
- η) Διαβίβαση του εγκεκριμένου πρακτικού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- θ) Υπογραφή της συμφωνίας συνδιαλλαγής (σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης του μεσολαβητή από το Δημόσιο ή αποδοχής από τον οφειλέτη τυχόν διαφορετικής θέσης του Δημοσίου)
- ι) Υποβολή της συμφωνίας συνδιαλλαγής στο πτωχευτικό δικαστήριο για επικύρωση

Όπως επισημάνθηκε, η ανωτέρω διαδικασία (τουλάχιστον τα 9 πρώτα βήματα αυτής, υπό στοιχεία α-θ) **πρέπει να ολοκληρωθεί εντός των εξαιρετικά σύντομων προθεσμιών που χορηγεί το δικαστήριο στα πλαίσια του νόμου** (δύο μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών, με δυνατότητα παράτασης για έναν ακόμα μήνα με νέα δικαστική απόφαση, που επίσης δημοσιεύεται στο ίδιο δελτίο).

Για το λόγο αυτό, **σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης για συνδιαλλαγή με το Δημόσιο, η Δ.Ο.Υ. οφείλει να συγκεντρώνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά** (βλέπε παρακάτω υπό στοιχεία 3α και β), προκειμένου να καθίσταται δυνατή η εμπρόθεσμη εξέταση της αίτησης από όλες τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες.

Η υποβαλλόμενη αίτηση-πρόταση θα γίνεται δεκτή προς εξέταση, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις, που παρατίθενται αμέσως κατωτέρω.

2. Προϋποθέσεις για την εξέταση της αίτησης του μεσολαβητή

- α) Να έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση για το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής ως προς την επιχείρηση του οφειλέτη και να εκκρεμεί η εν λόγω

διαδικασία, δηλαδή να μην έχει παρέλθει η προθεσμία (αρχική και κατόπιν τυχόν παράτασης) που έχει χορηγήσει το δικαστήριο για την περάτωση του έργου του μεσολαβητή

β) Το αίτημα να υποβάλλεται από το μεσολαβητή

γ) Το αίτημα που υποβάλλεται προς το Δημόσιο ως πιστωτή να είναι σαφές, συγκεκριμένο και ορισμένο, να προσδιορίζει δηλαδή σαφώς τα χρέη που θα αποτελέσουν αντικείμενο συνδιαλλαγής και τις προτεινόμενες λύσεις. Αν το αίτημα είναι αόριστο, ο μεσολαβητής καλείται να υποβάλει νέα αίτηση-πρόταση με ορισμένο αίτημα

δ) Το αίτημα να μην αφορά παρακρατούμενους φόρους (βλ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 477/2006)

ε) Το αίτημα να μην αφορά χρέη αυτοτελώς βεβαιωμένα υπέρ Τρίτων

Στην περίπτωση που το αίτημα του μεσολαβητή αναφέρεται σε χρέη υπό στοιχεία (δ) και (ε), δεν λαμβάνεται υπ' όψιν κατά το μέρος αυτό.

στ) Ο χρόνος που προτείνεται για την αποπληρωμή των συμφωνηθέντων χρεών προς το Δημόσιο να μην υπερβαίνει τα δύο έτη από την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής (βλ. άρθρο 103 παρ. 2 δ ΠτΚ). Σε αντίθετη περίπτωση, το αίτημα απορρίπτεται ή αντιπροτείνεται η προσαρμογή του στα χρονικά πλαίσια της διετίας.

ζ) Το αίτημα να συνοδεύεται από πλήρη φάκελο δικαιολογητικών (βλ. αμέσως κατωτέρω).

3. Απαιτούμενα δικαιολογητικά

α) Δικαιολογητικά συνυποβαλλόμενα από το μεσολαβητή με την αίτηση

- ι. Αντίγραφο της αίτησης του οφειλέτη προς το πτωχευτικό δικαστήριο για το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής**, επί της οποίας (αίτησης) εκδόθηκε η σχετική δικαστική απόφαση. Από την αίτηση αυτή προκύπτουν στοιχεία (τη συνδρομή των οποίων έχει πιθανολογήσει το δικαστήριο) για την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, το μέγεθος και την κοινωνική σημασία της επιχείρησής του από άποψη απασχόλησης, τις απαιτήσεις των πιστωτών του, τους λόγους της τρέχουσας οικονομικής του αδυναμίας, τα προτεινόμενα μέτρα χρηματοδότησης της επιχείρησής του και τα μέσα αντιμετώπισης της κατάστασης αυτής. Η γνώση των στοιχείων αυτών είναι

- απαραίτητη για την απόφαση του Δημοσίου να συμμετάσχει ή όχι σε συμφωνία συνδιαλλαγής με τον οφειλέτη.
- ii. **Αντίγραφο της δικαστικής απόφασης με την οποία διατάσσεται το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής** για την επιχείρηση του οφειλέτη, διορίζεται μεσολαβητής και ορίζεται προθεσμία για την περάτωση του έργου του. Σε περίπτωση αντικατάστασης του μεσολαβητή ή παράτασης της περιόδου συνδιαλλαγής, κατά τα ανωτέρω, πρέπει να προσκομίζονται επίσης αντίγραφα των σχετικών αποφάσεων.
  - iii. **Περιλήψεις των άνω αποφάσεων δημοσιευμένες στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών.**
  - iv. Τυχόν έκθεση εμπειρογνώμονα σχετικά με την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, εφόσον το δικαστήριο είχε διατάξει το διορισμό του για το σκοπό αυτό (άρθρο 99 παρ. 3 ΠτΚ).
  - v. **Επιμέρους συμφωνίες**, που έχουν τυχόν ήδη επιτευχθεί με άλλους πιστωτές στα πλαίσια της διαδικασίας συνδιαλλαγής.
  - vi. **Πρόσφατα πιστοποιητικά ιδιοκτησίας επί των ακινήτων** του οφειλέτη και τυχόν προσώπων που συνευθύνονται μ' αυτόν έναντι του Δημοσίου (εγγυητών, ομορρύθμων μελών της οφειλέτιδας εταιρείας, διαχειριστών ή διευθυνόντων συμβούλων που είναι συνοφειλέτες για χρέη της εταιρείας κατ' άρθρον 115 παρ. 3 του ν. 2238/1994 σε συνδυασμό με το άρθρο 55 του ν. 2859/2000 κλπ βλ. σχετικά την υπ' αριθ. 1081029/6403/0016/12-10-2004 εγκύκλιο – ΠΟΛ 1103), **πρόσφατα πιστοποιητικά μη διεκδίκησης των ακινήτων αυτών** καθώς και **πρόσφατα πιστοποιητικά των εγγεγραμμένων επ' αυτών βαρών** εκδοθέντα από τα αρμόδια Υποθηκοφυλακεία ή Κτηματολογικά Γραφεία, κυρίως του τόπου καταγωγής και κατοικίας των ανωτέρω προσώπων ή και οποιουδήποτε άλλου Υποθηκοφυλακείου ή Κτηματολογικού Γραφείου κρίνει απαραίτητο η Δ.Ο.Υ., προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ακίνητης περιουσίας.
  - vii. **Τα έγγραφα με τα οποία πιστοποιείται η ύπαρξη και το τρέχον ύψος των απαιτήσεων** των άλλων -πλην του Δημοσίου- πιστωτών, για τις οποίες έχουν εγγραφεί εμπράγματα βάρη, κατά τα ανωτέρω.
  - viii. **Βεβαιώσεις από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους** (25η Διεύθυνση Κίνησης Κεφαλαίων Εγγυήσεων – Δανείων – Αξιών) **και το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε.), με τις οποίες θα πιστοποιείται έως το χρόνο υποβολής της πρότασης για**

συνδιαλλαγή με το Δημόσιο **α)** η χορήγηση ή μη εγγύησης υπέρ της επιχείρησης του οφειλέτη από τους ανωτέρω φορείς, **β)** η υποβολή ή μη αίτησης στους εν λόγω φορείς από τον οφειλέτη για χορήγηση εγγύησης υπέρ της επιχείρησής του και **γ)** η έγκριση ή μη από τους εν λόγω φορείς τυχόν υποβληθείσας αίτησης κατά τα ανωτέρω. Οι παραπάνω φορείς, στους οποίους κοινοποιείται η παρούσα εγκύκλιος, παρακαλούνται να χορηγούν άμεσα τις βεβαιώσεις αυτές μετά από αίτηση του οφειλέτη ή του μεσολαβητή. Αντί των ανωτέρω βεβαιώσεων μπορεί να προσκομιστεί **Υπεύθυνη Δήλωση του οφειλέτη του ν. 1599/1986**, με την οποία θα δηλώνει τα προαναφερθέντα στοιχεία.

- ix. **Υπεύθυνη Δήλωση του οφειλέτη του ν. 1599/1986**, με την οποία θα δηλώνει αν η επιχείρησή του έχει υπαχθεί σε αναπτυξιακό νόμο και σε ποιον.

β) Δικαιολογητικά που συγκεντρώνει η Δ.Ο.Υ.

- i. **Πίνακας των βεβαιωμένων χρεών του οφειλέτη** καθώς και **έγγραφο του αρμόδιου Τμήματος Ελέγχου ή του αρμόδιου Ελεγκτικού Κέντρου**, από το οποίο προκύπτουν οι εκκρεμούντες εις βάρος του οφειλέτη φορολογικοί έλεγχοι και τα πιθανολογούμενα προς βεβαίωση ποσά. Υπενθυμίζεται ότι σε κάθε περίπτωση **πρέπει να χαρακτηρίζονται ειδικά οι παρακρατούμενοι φόροι**, καθώς αυτοί δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της συμφωνίας συνδιαλλαγής.
- ii. Αντίγραφα των **τελευταίων Δηλώσεων Στοιχείων Ακινήτων (έντυπο Ε9)**, που έχουν υποβληθεί από τον οφειλέτη και τα τυχόν συνυπόχρεα με αυτόν πρόσωπα .
- iii. Αντίγραφα των **τελευταίων Δηλώσεων Φ.Μ.Α.Π.**, που έχουν υποβληθεί από τον οφειλέτη και τα τυχόν συνυπόχρεα μ' αυτόν πρόσωπα (σε περίπτωση μεγάλης ακίνητης περιουσίας).
- iv. Αντίγραφα των **Δηλώσεων Φορολογίας Εισοδήματος (έντυπο Ε1)**, που έχουν υποβάλει ο οφειλέτης και τα τυχόν συνυπόχρεα μ' αυτόν πρόσωπα κατά την τελευταία τριετία.
- v. Αντίγραφα των **Μηχανογραφικών Δελτίων Οικονομικών Στοιχείων Επιχειρήσεων και Επιτηδευματιών (έντυπο Ε3)**, που έχουν υποβάλει ο

- οφειλέτης και τα τυχόν συνυπόχρεα μ' αυτόν πρόσωπα κατά την τελευταία τριετία.
- vi. **Εκθέσεις εκτίμησης της αξίας των ακινήτων** του οφειλέτη (και τυχόν συνυπόχρεων προσώπων έναντι του Δημοσίου) από τις αρμόδιες Δ.Ο.Υ.
  - vii. Τυχόν **έγγραφα με τα οποία το Δημόσιο έχει λάβει μέτρα για τη διασφάλιση των συμφερόντων του** έναντι του οφειλέτη και των τυχόν συνυποχρέων προσώπων π.χ. αναγκαστικά μέτρα (κατασχέσεις σε βάρος περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη και συνυποχρέων), ασφαλιστικά μέτρα (υποθήκες) κλπ.

Όσα από τα ανωτέρω έγγραφα δεν έχουν υποβληθεί στη Δ.Ο.Υ. που εξετάζει την αίτηση για συνδιαλλαγή ή δεν εκδίδονται από αυτή αναζητούνται από την τελευταία αυτεπαγγέλτως.

Εκτός από τα παραπάνω δικαιολογητικά, η αρμόδια Δ.Ο.Υ. μπορεί κατά την κρίση της να ζητήσει και όποιο άλλο στοιχείο θεωρεί χρήσιμο για τη διαπίστωση της πραγματικής οικονομικής ή περιουσιακής κατάστασης του οφειλέτη.

4. Σύνταξη ιστορικού και διατύπωση άποψης από τη Δ.Ο.Υ.

Αφού συγκεντρώσει τα ανωτέρω δικαιολογητικά, η Δ.Ο.Υ. πρέπει να συντάξει **πλήρες ιστορικό της υπόθεσης**, όπου θα αναφέρονται τα στοιχεία που προκύπτουν από τον φάκελο σχετικά με την οικονομική-περιουσιακή κατάσταση του οφειλέτη και να διατυπώσει **άποψη σχετικά με τον επισφαλή ή μη χαρακτήρα των απαιτήσεων του Δημοσίου** και την ωφελιμότητα ή μη της προτεινόμενης από το μεσολαβητή συμφωνίας συνδιαλλαγής καθώς και να διατυπώσει **πρόταση επί του εξεταζόμενου αιτήματος**.

Στη συνέχεια, ο φάκελος θα διαβιβάζεται στη Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, Τμήμα Γ', για τις περαιτέρω ενέργειες.

Οι Δ.Ο.Υ. πρέπει να μεριμνούν για την πληρότητα των φακέλων που διαβιβάζουν, ώστε να αποφεύγονται καθυστερήσεις και να καθίσταται δυνατή η εμπρόθεσμη εξέταση των αιτημάτων που υποβάλουν οι μεσολαβητές.

Για το λόγο αυτό, παρακαλούνται οι Δ.Ο.Υ. να αναρτήσουν σε εμφανές σημείο της Υπηρεσίας τους (και να δίδουν σε κάθε ενδιαφερόμενο) πίνακα σχετικά με τις προϋποθέσεις εξέτασης των προτάσεων-αιτήσεων συνδιαλλαγής που υποβάλλουν οι μεσολαβητές και τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Τέτοιος πίνακας επισυνάπτεται στο παράρτημα της παρούσας εγκυκλίου.

Γ' Μέρος: Ρύθμιση χρεών οφειλετών του Δημοσίου που έχουν συνάψει συμφωνίες συνδιαλλαγής με τρίτους οφειλέτες (πλην του Δημοσίου)

Σε περίπτωση που ένας οφειλέτης πετύχει τη σύναψη συμφωνίας συνδιαλλαγής με πιστωτές του, χωρίς τη συμμετοχή του Δημοσίου και η συμφωνία αυτή επικυρωθεί από το αρμόδιο Δικαστήριο, οι νέες διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 4 (στοιχείο α, δεύτερο εδάφιο) του ν. 3808/10-12-2009 (ΦΕΚ 227 Α'/10-12-2009), του παρέχουν πλέον τη δυνατότητα να ρυθμίσει τις οφειλές του με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 62Α του Κ.Ε.Δ.Ε. Στην προκειμένη περίπτωση οι χορηγούμενες δόσεις μπορεί να φθάσουν κατά νόμο τις ενενήντα (90). Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των σχετικών αιτημάτων ρύθμισης χρεών είναι η επιτροπή του άρθρου 9 του νόμου 2386/1996 (ΦΕΚ 43 Α'), η οποία είναι αρμόδια και για την εξέταση αιτημάτων ρύθμισης χρεών πτωχών οφειλετών κατ' άρθρο 62Α του Κ.Ε.Δ.Ε. Στην περίπτωση των υπό συνδιαλλαγή οφειλετών, η εν λόγω επιτροπή είναι αρμόδια να γνωμοδοτεί στον Υπουργό Οικονομικών ανεξαρτήτως ύψους οφειλής.

Για τη διαδικασία που θα ακολουθείται στις περιπτώσεις αυτές, ισχύουν κατ' αναλογία οι οδηγίες που έχουν δοθεί με την υπ' αριθ. 1065481/5617/0016/13-11-2003 εγκύκλιο της Υπηρεσίας μας - ΠΟΛ 1118/2003 με θέμα «Εξωπτωχευτικοί συμβιβασμοί», σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 1114305/8860/0016/28-12-2006 εγκύκλιο - ΠΟΛ 1148/2006 με θέμα «Κοινοποίηση διατάξεων για θέματα είσπραξης δημοσίων εσόδων», δεδομένου ότι και στην περίπτωση της ρύθμισης οφειλών υπό συνδιαλλαγή οφειλετών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 62 Α του Κ.Ε.Δ.Ε. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι μαζί με την αίτηση για ρύθμιση των χρεών του και τα λοιπά δικαιολογητικά έγγραφα, που κατατίθενται στην

αρμόδια Δ.Ο.Υ., ο οφειλέτης πρέπει απαραίτητως να συνυποβάλει αντίγραφο της δικαστικής απόφασης, με την οποία επικυρώθηκε η συμφωνία συνδιαλλαγής μεταξύ αυτού και των πιστωτών του.

Οι Δ.Ο.Υ. στις οποίες υποβάλλονται αιτήσεις-προτάσεις μεσολαβητών για συμμετοχή του Δημοσίου σε συμφωνίες συνδιαλλαγής, **παρακαλούνται να ενημερώνουν ήδη κατά το στάδιο αυτό τους οφειλέτες για την ανωτέρω νέα ευνοϊκή διάταξη ρύθμισης χρεών.**

Ακριβές αντίγραφο

Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

**Ο Γενικός Γραμματέας
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**